

Prolog

All døden den sommeren begynte da en gutt med gyllent hår og tykke brilleglass ble drept på jernbanesporene utenfor New Bremen, Minnesota, kuttet i småbiter av tusen tonn stål på full fart over prærien i retning Sør-Dakota. Guttens navn var Bobby Cole. Han virket som en grei gutt, og med det mener jeg at han hadde øyne som var fulle av drømmer og gikk rundt med et halvt smil som om han hvert øyeblikk ville forstå noe du hadde brukt en halvtime på å prøve å forklare. Jeg burde ha kjent ham bedre, vært en bedre venn. Vi var jevngamle, men han gikk to trinn under meg på skolen og ville kanskje blitt holdt igjen enda et år hvis det ikke hadde vært for noen greie lærere. Han var en liten gutt, en enkel gutt, ingen match for det dieseldrevne Union Pacific-lokomotivet.

Denne sommeren besøkte døden oss i mange former. Uhell. På naturlig vis. Selvmord. Mord. Du tror kanskje at jeg husker denne sommeren som tragisk, og jeg gjør jo det, men ikke bare tragisk. Far pleide å sitere den greske dramatikeren Aiskhylos: Den som lærer, må lide. Og selv i søvnen faller smerten, som aldri glemmer, dråpe for dråpe på hjertet helt til vi får visdom ved Guds fryktelige nåde – i vår fortvilelse, mot vår vilje.

Når det kommer til stykket, var det kanskje det denne sommeren handlet om. Jeg var ikke stort eldre enn Bobby og forsto ikke slike ting den gangen. Nå har det gått fire tiår, men jeg vet ennå ikke om jeg har forstått det fullt ut. Jeg tenker fortsatt mye på det som skjedde den sommeren. På visdommens grufulle pris: Guds fryktelige nåde.

1

Månelyset la seg i dammer på soveromsgulvet. Utenfor ga gnis-singen fra gresshopper og lydene fra andre nattlige insekter liv til mørket. Det var ennå ikke juli, men allerede brennhett. Kanskje det var derfor jeg var våken. I 1961 var det bare de rike i New Bremen som hadde aircondition. Om dagen taklet de fleste varmen ved å dra for gardinene, og om natta ga viftene løfter om kjøligere luft. I huset vårt var det bare to vifter, og ingen av dem sto på soverommet jeg delte med broren min.

Telefonen ringte mens jeg lå urolig i senga og prøvde å finne søvnen i varmen. Far sa ofte at telefoner midt på natta aldri fører noe godt med seg. Han svarte likevel. Jeg tenkte at det bare var en del av jobben hans, nok en ting mor hatet ved yrket. Telefonen sto på et lite bord i gangen utenfor rommet mitt. Jeg stirret i taket og lyttet til den skingrende ringingen helt til lyset ble slått på i gangen.

«Ja?»

På den andre siden av rommet skiftet Jake stilling i senga, og jeg hørte rammen knirke.

Far sa: «Noen skader?» Så sa han, trøtt og høflig: «Jeg er der om et par minutter. Takk skal du ha, Cleve.»

Jeg var ute av senga og på plass i gangen før han hadde lagt på. Håret var rufsete etter søvnen, skjeggstubbene la en blå skygge over kinnene. Øynene var tunge og triste. Han var iført en T-trøye og stripete boksershorts.

«Gå og legg deg igjen, Frank», sa han.

«Jeg klarer ikke», sa jeg. «Det er for varmt, og jeg er våken allerede. Hvem var det?»

«En politimann.»

«Er noen skadet?»

«Nei.» Han lukket øynene og gned fingertuppene mot øyelokkene.

«Det er Gus.»

«Er han full?»

Han nikket og gjespet.

«I fengsel?»

«Gå og legg deg.»

«Kan jeg få bli med?»

«Jeg sa: Gå og legg deg.»

«Vær så snill. Jeg lover å ikke være i veien. Jeg får uansett ikke sove.

Vær så snill, far.»

Han hadde akkurat nok krefter til å gjøre plikten sin, men ikke nok til å motstå en trettenåring på jakt etter eventyr en trykkende sommer natt. Han sa: «Kle på deg.»

Jake satt på sengekanten. Han hadde allerede på seg shortsene og var godt i gang med sokkene.

Jeg sa: «Hvor har du tenkt deg?»

«Være med deg og far.» Han knelte og famlet etter joggeskoene sine under senga i mørket.

«Det kan du bare drite i.»

«Du sa 'drite'», sa han, fortsatt på jakt etter skoene.

«Du skal ikke være med, Pinocchio.»

Han var to år yngre enn meg og to hoder kortere. På grunn av den klønede væremåten og ørene som sto rett ut, hadde noen begynt å kalle ham 'Pinocchio' for å erte ham. Det samme gjorde jeg når jeg var sur på ham.

«Du b-b-bestemmer ikke over meg», sa han.

Jake stammet nesten hele tiden ute blant andre, men med meg stammet han bare når han var sint eller redd.

«Nei», svarte jeg, «men jeg kan b-b-banke livskiten ut av deg når jeg vil.»

Han fant joggeskoene og begynte å ta dem på.

Natta var sjelas mørke, og jeg kjente en syndig spenning over å være oppe når resten av verden var døddrukne på søvn. Far gikk ofte ut om natta på et eller annet ensomt oppdrag, men jeg hadde aldri fått lov til

å være med før. Dette var spesielt, og jeg hadde ikke lyst til å dele det med Jake. Men jeg hadde allerede kastet bort dyrebar tid, så jeg droppet kranglingen og kledde på meg.

Broren min ventet i gangen da jeg kom ut. Jeg hadde tenkt å ta opp diskusjonen igjen, men akkurat da kom far ut av soverommet og lukket døra etter seg. Han så på Jake som om han hadde tenkt å si noe lite hyggelig. I stedet sukket han og gjorde tegn til at vi skulle gå foran ham ned trappa.

Utenfor gnisset gresshoppene frenetisk. Ildfluer hang i den stille, svarte lufta og flakket som drømmende øyne bak urolige øyelokk. Vi gikk mot garasjen med skyggene glidende foran oss, svarte båter på et sølvhav av måneskinn.

«Fritt for å sitte foran», sa Jake.

«Å, kom igjen, 'a. Du skulle jo egentlig ikke være med engang!»

«Jeg sa det først.»

Det var regelen. I New Bremen, en by som var stiftet og befolket av tyskere, fulgte man reglene. Likevel klagde jeg så høylytt at far grep inn. «Jake sa det først. Ingen vits i å klage, Frank.»

Vi stuet oss inn i bilen, en ertegrønn 1955 Packard Clipper som mor hadde gitt navnet Lizzie. Hun døpte alle bilene våre. En Studebaker kalte hun Zelda. En Pontiac Star Chief ble Lille Lulu etter tegneseriefiguren. Det hadde vært andre også, men favoritten hennes – alles favoritt med unntak av far – var Packarden. Den var stor, kraftig og elegant. Det var en gave fra bestefar og derfor en kilde til strid mellom foreldrene mine. Selv om far aldri sa det rett ut, tror jeg det såret stoltheten hans å få en så ekstravagant gave fra en mann han ikke likte spesielt godt, en mann med verdier han åpenlyst hadde innsigelser mot. Allerede den gang forsto jeg at bestefar anså far som mislykket og ikke god nok for mor. Middag med de to mennene ved samme bord bar vanligvis løfter om storm.

Vi rygget ut og kjørte nedover Flata, som var det vi kalte den delen av New Bremen der vi bodde. Flata lå langs Minnesota-elva under Høyden, der de rike familiene bodde. Mange som bodde over oss var ikke spesielt rike, men ingen med penger bodde på Flata. Vi kjørte forbi huset til Bobby Cole. Det var helt mørkt der inne, som i alle de andre husene vi passerte. Jeg prøvde å få hjernen min til å fatte det som hadde

skjedd dagen før: Han var død. Jeg hadde aldri kjent et barn som døde. Det følte unaturlig og nifst, som om Bobby Cole var blitt bortført av et monster.

«Er Gus i t-t-trøbbel?» spurte Jake.

«Litt, men ikke alvorlig», svarte far.

«Han ødela ikke noe?»

«Ikke denne gangen. Han havnet i slåsskamp med en annen fyr.»

«Det skjer temmelig ofte.»

«Bare når han er full», sa jeg fra baksetet. Det var vanligvis far som forsvarte Gus, men i dag var han bemerkelsesverdig stille.

«Han er full ganske ofte, da», sa Jake.

«Det holder.» Far løftet en hånd, og vi holdt munn.

Vi kjørte nedover Tyler Street og tok inn på Main. Byen var mørk og full av deilige muligheter. Jeg kjente New Bremen så godt som mitt eget ansikt, men om natta var ting annerledes. Byen bar et annet ansikt. Arresten lå på torget. Det var den nest eldste bygningen i New Bremen etter den evangelisk-lutherske kirken. Begge ble bygget med granitt fra samme steinbrudd like utenfor byen. Far parkerte skrått like utenfor arresten.

«Dere to blir her», sa han.

«Jeg må på do.»

Han ga meg et drepende blikk.

«Beklager. Jeg klarer ikke å holde meg.»

Han ga seg så lett at jeg skjønnte hvor dødstrøtt han var. «Kom igjen, da. Du også, Jake.»

Jeg hadde aldri vært inni arresten før, men det var et sted som alltid hadde appellert heftig til fantasien min. Jeg kom inn i et lite, kjedelig rom som var opplyst av fluorescerende rør og lignet på bestefars eiendomsmeqlerkontor. Noen skrivebord og et arkivskap og en oppslagstavle med plakater. Men langs østveggen var det en varetektscelle med gitter, og bak gitteret en fange.

«Takk for at du kom, herr Drum», sa konstabelen.

De trykket hverandre i hånden. Far presenterte oss. Konstabel Cleve Blake virket yngre enn far og gikk med briller med innfatning; bak brillene så jeg blå øyne med en foruroligende oppriktighet. Selv om det var

midt på natta, en usigelig varm og klam natt, var han ren og pen der han sto i uniform.

«Litt sent for dere å være oppe, eller hva, gutter?»

«Fikk ikke sove», svarte jeg. «Altfor varmt.»

Jake sa ingenting, hans vanlige strategi når han var redd for å stamme.

Jeg dro kjensel på fyren i cella: Morris Engdahl. En fæl fyr. Svart hår gredd i andestjert, glad i skinnjakke. Han var ett år eldre enn søsteren min, som nettopp var ferdig på videregående. Engdahl hadde ikke fullført skolegangen. Det jeg hadde hørt, var at han ble kastet ut fordi han bæsjet i skapet til ei jente som hadde nektet å gå ut med ham. Han hadde den kuleste bilen jeg noen gang hadde sett. En svart 1932 Ford Deuce Coupe med selvmordsdører og et skinnende kromgitter og store dekk med hvite ringer og flammer malt på siden langs hele bilen.

«Nei, men er det ikke Frankenfis og P-P-Pinocchio?» sa han. Han hadde blåveis, og ordene som kom ut gjennom den feite leppa var snøvlete. Han festet sine ondsinnede øyne på Jake fra bak gitteret. «Hvordan g-g-går det, mingo?»

Jake hadde blitt kalt alt mulig fordi han stammet. Det gikk nok inn på ham, men vanligvis fikk det ham bare til å holde tett og stirre.

«Jake er ikke utviklingshemmet, herr Engdahl», sa faren min rolig. «Han stammer bare.»

Det overrasket meg at far kjente Morris Engdahl. De vanket ikke akkurat i samme kretser.

«Nei, s-s-sier du det», sa Engdahl.

«Det holder, Morris», sa konstabel Blake.

Far viet ikke Engdahl noe mer oppmerksomhet, men spurte konstabelen hva dette egentlig dreide seg om. Konstabelen trakk på skuldrene. «To fylliker, en stygg kommentar. Som å sette en fyrstikk mot bensin.»

«Jeg æ'kke no'n fyllik.» Engdahl satt bøyd på kanten av en lang metallbenk og stirret i gulvet som om han vurderte hvor lurt det var å kaste opp der.

«Han er heller ikke gammel nok til å få servert alkohol, Cleve», påpekte far.

«Jeg skal ta det opp med folka på Rosies bar», svarte konstabelen.

Bak en dør i bakveggen hørtes spyling fra et toalett.

«Store skader?» spurte far.

«Det gikk verst utover Morris. De gikk løs på hverandre ute på par-keringsplassen.»

Døra i bakveggen gikk opp, og en mann kom ut, fiklende med buk-sesmekken.

«Doyle, jeg forteller disse folka om hvorfor du hanka inn Engdahl og Gus.»

Den andre fyren satte seg og la føttene på bordet. Han var ikke ikledd uniform, men ut fra oppførselen hans skjønte jeg at han også var politi. Han sa: «Ja, jeg var på Rosies, men ikke i tjeneste. Så dem stå og slenge dritt til hverandre ved baren. Da de røk i tottene på hverandre utenfor, tenkte jeg at tiden var inne til å bryte opp festen.»

Far henvendte seg til konstabel Blake: «Er det greit at jeg tar med meg Gus hjem?»

«Så klart. Han er baki.» Konstabelen åpnet skrivebordsskuffen og lette etter nøklene. «Det var fælt med han Cole-gutten. Jeg hørte at du tilbrakte mesteparten av gårdsdagen med foreldrene hans.»

«Stemmer», svarte far.

«Jeg må si at jeg mye heller vil ha min jobb enn din.»

«Hele den saken har fått meg til å lure», sa Doyle, konstabelen som ikke var på vakt. «Jeg har sett den ungen nede ved skinnene hundrevis av ganger. Han elsket vel tog. Fatter ikke hvordan han klarte å bli truf-fet av et.»

Konstabel Blake spurte: «Hva mener du?»

«Jeg snakket med Jim Gant. Han var førstemann på åstedet. Gant sa det så ut som gutten bare hadde sittet på skinnene. Prøvde ikke å flytte seg da toget kom. Skikkelig merkelig. Han var ikke døv, heller.»

«Kanskje han var mongo, som Pinocchio der borte», sa Engdahl fra cella. «Var ikke smart nok til å flytte ræva si bort fra skinnene.»

Doyle sa: «Ett ord til fra deg, så kommer jeg inn og gir deg en skik-kelig omgang.»

Konstabel Blake fant nøklene og lukket skuffen. «Undersøker de saken?»

«Ikke etter det jeg vet. Det blir regnet som en ulykke. Ingen vitner som sier noe annet.»

Konstabel Blake sa: «Dere gutter venter her. Og Morris: Oppfør deg!»

Far spurte: «Kan sønnen min få låne toalettet, Cleve?»

«Så klart», svarte konstabelen. Han låste opp metalldøra i bakveggen og førte far gjennom.

Jeg måtte egentlig ikke på do. Det hadde bare vært et påskudd for å få bli med inn i arresten. Jeg var redd for at Doyle ville gjøre et nummer ut av det, men han virket ikke særlig interessert.

Jake sto og stirret hardt på Engdahl. Med kniver i blikket.

«Hva ser du på, mongo?»

«Han er ikke utviklingshemmet», sa jeg.

«Nettopp. Og søsteren din har ikke hareskår, og faren din er ikke en skikkelig feiging.» Han lente hodet bakover mot veggen og lukket øynene.

Jeg spurte Doyle: «Hva mente du med det du sa om Bobby?»

Han var høy og tynn og virket seig som tørket kjøtt. Håret var kortklippet, og hodet glinset av svette i den varme natta. Han hadde store, utstikkende ører, men ingen som hadde livet kjært ville våge å erte ham for det. Han sa: «Kjente du ham?»

«Ja.»

«Fin gutt, ikke sant? Men litt treig?»

«Treig nok til at han ikke kom seg unna det toget», sa Engdahl.

«Hold kjeft, Engdahl.» Doyle så på meg igjen. «Leker du også nede ved skinnene?»

«Nei», løy jeg.

Han så på Jake. «Hva med deg?»

Jeg svarte for Jake. «Nei, ikke han heller.»

«Godt. For det er bomser der. Menn som ikke er som de anstendige folkene i New Bremen. Hvis en av de mennene noen gang kommer bort til deg, går du rett hit og forteller det. Spør etter konstabel Doyle.»

«Tror du det var det som skjedde med Bobby?» Jeg var lamslått. Det ville aldri ha falt meg inn at dødsfallet var noe annet enn en ulykke. Men jeg var jo heller ikke en erfaren politimann som konstabel Doyle.

Han begynte å kneppe knokene, en etter en. «Jeg sier bare at du skal passe deg for dem som vanker langs de skinnene. Forstått?»

«Ja, sir.»

«Trollene tar deg hvis du ikke passer på», sa Engdahl. «De elsker mørkt kjøtt som ditt og mongo'n sitt.»

Doyle reiste seg, gikk bort til cella og vinket Morris Engdahl bort til gitteret. Engdahl presset kroppen inn mot veggen på benken der han satt.

«Det var det jeg trodde», sa Doyle.

Metalldøra gikk opp, og konstabel Blake kom ut. Far fulgte etter ham. Han støttet en vaklende Gus. Gus virket fullere enn Engdahl, men hadde ikke fått en skramme.

«Lar du ham virkelig gå?» sa Engdahl. «Det er skikkelig urettferdig.»

«Jeg ringte faren din», sa konstabelen. «Han svarte at en natt bak lås og slå bare var bra for deg. Du får ta det opp med ham.»

«Hold oppe døra, Frank», sa far, før han kikket på konstabelen. «Tusen takk, Cleve. Jeg setter pris på det.»

«Det gjør alt litt enklere her. Men Gus, du må se å passe deg. Sjefen har ikke mer tålmodighet med deg.»

Gus gliste beruset. «Hvis han vil prate med meg, kan vi gjerne diskutere det over en øl.»

Jeg holdt døra, og far slepte Gus utenfor. Jeg kikket tilbake på Morris Engdahl på den harde benken. Nå, førti år etter, skjønner jeg at han var et barn, ikke stort eldre enn meg. Tynn og sint og blind og fortapt og innelåst bak et jerngitter, verken for første eller siste gang. Jeg burde sikkert ha følt noe annet for ham enn det hatet jeg følte. Jeg lukket døra.

Ved bilen rettet Gus seg brått opp og snudde seg mot far. «Tusen takk, kaptein.»

«Kom deg inn.»

Gus sa: «Hva med motorsykkelen min?»

«Hvor står den?»

«Ved Rosies bar.»

«Du kan hente den i morgen når du er edru. Sett deg inn.»

Gus svaiet litt. Han så opp på månen. Ansiktet var blodløst i det bleke lyset. «Hvorfor gjør han det, kaptein?»

«Hvem da?»

«Gud. Hvorfor tar han de søte små?»

«Han tar oss alle når det kommer til stykket, Gus.»

«Men et barn?»

«Var det det dere sloss om? Bobby Cole?»

«Engdahl kalte ham 'mongo', kaptein. Sa det var til det beste at han var død. Jeg kunne ikke la ham slippe unna med det.» Gus ristet forferdet på hodet. «Men hvorfor, kaptein?»

«Jeg vet ikke, Gus.»

«Er ikke det jobben din? Å vite hvorfor all denne dritten skjer?» Gus virket skuffet. Så sa han: «Død. Hva betyr det?»

Jake åpnet munnen: «Det betyr at han ikke t-t-trenger å være r-r-redd for at alle skal gjøre n-n-narr av ham.»

Gus så på Jake og blunket. «Kanskje du har rett. Kanskje det er grunnen. Hva tror du, kaptein?»

«Kanskje.»

Gus nikket som om svaret hadde tilfredsstilt ham. Han bøyde seg inn den åpne bildøra for å sette seg i baksetet, men ble i stedet stående og lage fæle oppkastlyder.

«Å nei, Gus. Over hele baksetet!» sa far.

Gus rettet seg opp, trakk et skjorteflak opp av lomma og tørket seg om munnen med det. «Beklager, kaptein. Det kom litt brått på.»

«Sett deg foran», sa far. Han snudde seg mot meg. «Frank, du og Jake blir nødt til å gå hjem. Er det greit for dere?»

«Greit, sir. Vi klarer oss. Men kan vi få hjulvinna fra bagasjerommet? Som beskyttelse?»

New Bremen var ikke en by der du trengte ei hjulvinne som beskyttelse, men jeg nikket mot Jake, som var blitt litt blek i ansiktet ved tanken på å gå hele veien hjem i mørket. Far forsto. Han åpnet baki og rakte meg hjulvinna. «Nå må dere ikke somle på veien», sa han.

Han steg inn på førersiden. «Hvis du må kaste opp en gang til, så gjør du det ut av vinduet, Gus. Forstått?»

«Det er forstått, kaptein.» Han smilte besluttomt og løftet hånden til hilsen idet far kjørte bort.

Vi sto under månen på det tomme torget. Arresten var den eneste

bygningen med tente lys. På motsatt side av plenen slo klokka i tinghuset fire ganger.

«Det lysner om en time», sa jeg.

«Jeg har ikke lyst til å gå helt hjem», sa Jake. «Jeg er trøtt.»

«Så bli her, da.»

Jeg begynte å gå. Etter et øyeblikk kom Jake også.

Vi gikk ikke hjem. Ikke rett hjem. Ved Sandstone Street tok jeg av fra Main.

Jake sa: «Hvor skal du?»

«Vent og se.»

«Jeg vil hjem.»

«Greit, så gå hjem, da.»

«Jeg vil ikke gå alene.»

«Så bli med. Du vil like det, jeg lover.»

«Like hva da?»

«Vent og se.»

Ett kvartal fra Main, på hjørnet av Walnut, lå det en bar med et skilt over døra: Rosies bar. En '53 Indian Chief med sidevogn sto utenfor. Motorsykkelen til Gus. Bare én bil var parkert. En svart Deuce Coupe med flammer på malt langs siden. Jeg gikk bort til den nydelige doningen og lot hånden gli beundrende over den fremre hjulbrønnens bue, der en sølvslange av månelys traff den svarte lakken. Så svingte jeg hjulvinna og knuste venstre frontlykt.

«Hva gjør du?» skrek Jake.

Jeg gikk bort til den andre siden, og på ny flerret lyden av knusende glass nattas stillhet.

«Her», sa jeg og rakte hjulvinna til broren min. «Baklyktene er dine.»

«Nei», sa han.

«Fyren kalte deg 'mongo.' Du og Bobby Cole. Og han kalte Ariel 'hareskår' og far 'feig.' Vil du ikke knuse noe på bilen hans?»

«Nei.» Han så på meg, på hjulvinna, på bilen. «Vel, kanskje.»

Jeg rakte hevnens magiske tryllestav til Jake. Han gikk til bakenden av Morris Engdahls dyrebare kjøretøy. Han kikket opp på meg for å forsikre seg om at han virkelig kunne gjøre dette, før han svingte. Han bommet og traff metallet, så hjulvinna spratt ut av hendene på ham.

«I svarte da», sa jeg. «Er du helt idiot, eller?»

«La meg prøve en gang til.»

Jeg plukket opp hjulvinna og rakte ham den. Denne gangen traff han, og han danset bakover i spruten av rødt glass. «Kan jeg ta den andre også?» tryglet han.

Da han var ferdig, tok vi noen skritt bakover og beundret arbeidet vårt helt til vi hørte nettingdøra i huset på andre siden av gata knirke opp og en fyr som ropte: «Hei, hva er det som foregår der borte?»

Vi beina nedover Sandstone tilbake til Main og ned Main mot Tyler. Vi stanset ikke før vi kom til Flata.

Jake satte hendene i siden og prøvde å få igjen pusten. «Jeg har fått hold», gispet han.

Jeg pustet også tungt. Jeg la armen om broren min. «Du var utrolig der borte. En skikkelig baseball-proff, som Mickey Mantle.»

«Tror du vi kommer i trøbbel?»

«Hva så? Var det ikke en god følelse?»

«Jo», sa Jake. «Det var en skikkelig god følelse.»

Packarden sto parkert på kirkens parkeringsplass tvers over gata fra huset vårt. Lyset over sidedøra sto på, så jeg gikk ut fra at far fortsatt var der inne og fikk Gus i seng. Jeg la hjulvinna på panseret til Packarden og gikk bort til døra, som førte til en trapp ned i kirkekjelleren, der Gus hadde et rom ved siden av varmtvannsbeholderen.

Gus var ikke biologisk i slekt med oss, men han var liksom familie likevel. Han hadde kjempet sammen med far i andre verdenskrig, en erfaring far hevdet gjorde dem til mer enn brødre. De holdt kontakten, og hver gang far oppdaterte oss på sin gamle venn, handlet det som oftest om nok et feilskjær i en lang rekke. En dag etter at vi hadde flyttet til New Bremen, sto Gus utenfor døra vår, litt beruset og arbeidsløs og med alle eiendelene sine i en sekk i sidevogna på motorsykkelen. Far hadde tatt ham imot, gitt ham et sted å bo og funnet jobb til ham. Siden da hadde han vært der. Han var en kilde til stor uenighet mellom foreldrene mine, men de var uenige om mange andre ting også. Jake og jeg likte ham veldig godt. Kanskje det var fordi han snakket til oss som om vi ikke bare var småunger. Eller fordi han ikke eide så mye og det ikke virket som han ønsket mer og han ikke syntes plaget av sine

tvilsomme omstendigheter. Eller fordi han innimellom drakk altfor mye og havnet i trøbbel som far forutsigbart nok hjalp ham ut av. Han føltes mer som en storebror enn som en voksen.

Rommet i kirkekjelleren var ikke mye å skryte av. En seng. En kommode. Et nattbord med lampe. Tre hyller fulle av bøker. Han hadde lagt et lite rødt teppe på sementgulvet som ga rommet litt farge. Det var et vindu oppunder taket, men det slapp ikke så mye lys inn. På den andre siden av kjelleren var det et lite toalett som far og Gus hadde installert helt selv. Det var der de var nå. Gus på kne foran toalettskålen i ferd med å kaste opp, og far bak ham, tålmodig ventende. Jake og jeg ble stående under den enslige lyspæra midt i kjelleren. Det virket ikke som far hadde sett oss.

«Han roper fortsatt på elgen», hvisket jeg til Jake.

«Elgen?»

«Ja, ikke sant: e-l-g», sa jeg langsomt, så det hørtes ut som om jeg kastet opp.

«Det var det, kaptein.» Gus karet seg opp med litt besvær, og far rakte ham en våt klut til å tørke ansiktet med.

Far trakk ned og hjalp Gus inn på rommet, der han fikk av ham de grisete klærne. Gus la seg på senga i bare undertrøye og boksershorts. Det var kaldere i kjelleren enn utenfor, og far dro sengeteppet over vennen.

«Takk, kaptein», mumlet Gus med lukkede øyne.

«Prøv å sove nå.»

Så sa Gus noe jeg aldri hadde hørt ham si før: «Kaptein, du er fortsatt en drittsekk. Det vil du alltid være.»

«Jeg vet det, Gus.»

«Alle er døde på grunn av deg, kaptein. Det vil de alltid være.»

«Bare sov nå.»

Gus snorket nesten umiddelbart. Far snudde seg mot oss. «Kom dere i seng», sa han. «Jeg blir her og ber en liten stund.»

«Bilen er full av oppkast», sa jeg. «Mor kommer til å klikke.»

«Jeg skal ta hånd om det.»

Vi gikk opp til kirkerommet med far, og så tok Jake og jeg sidedøra. Jeg var fortsatt ikke klar for å gå til sengs. Jeg satt på trappa til kirken

sammen med Jake. Han var trøtt og lente seg mot meg.

«Hva mente Gus egentlig?» sa han. «Med at far drepte alle sammen. Hva mente han?»

Jeg lurte på akkurat det samme. «Jeg vet ikke», svarte jeg.

Fuglene hadde begynt å kvitre i trærne. Over åsene rundt Minnesota-elva så jeg en tynn blodrød stripe på himmelen – daggryet var på vei. Jeg så noe mer også: På den andre siden av gata dukket en kjent skikkelse fram fra syrinbuskene nederst i hagen. Jeg så storesøsteren min snike seg over plenen og inn gjennom bakdøra. Natta skjuler mange hemmeligheter.

Jeg satt på trappa til fars kirke og tenkte på hvor høyt jeg elsket mørket. Smaken av hva det hadde å tilby var søt på min fantasys tunge. Det deilige sticket i samvittigheten av overtredelse. Jeg var en synder. Det visste jeg uten tvil. Men jeg var ikke alene om det. Og natta var alles medsamsvorne.

Jeg sa: «Jake?» Men han svarte ikke. Han sov.

Far kom til å be ganske lenge. Det var for sent for ham å gå og legge seg igjen, og for tidlig å lage frokost. Han var en mann med en sønn som stammet og en annen som sannsynligvis var på vei til å bli ungdomskriminell, en datter med hareskår som snek seg inn om natta etter å ha vært Gud vet hvor, og ei kone som foraktet yrket hans. Likevel visste jeg at han ikke ba for seg selv eller for noen av oss. Han ba mest sannsynlig for foreldrene til Bobby Cole. Og for Gus. Og trolig også for en drittsekk ved navn Morris Engdahl. Han ba på deres vegne. Jeg antar at han ba om Guds fryktelige nåde.